

Demonstration af model for behovsafdækning indenfor en sammenhængende produktions- og økonomistyring, med fokus på planteavl.

Formål

Med udgangspunkt i modellen for behovsafdækning indenfor en sammenhængende produktions- og økonomistyring VFL Business Tjek Mark undersøges værdien af at fremskaffe sikre data til både rådgiver og landmand vedrørende bedriften, i forhold til den rådgivning og styring der arbejdes med på den enkelte bedrift.

Beskrivelse af demonstrationsforløbet

I projektet er modellen afprøvet på 25 landmænd. Hver landmand har modtaget et fakta-ark som planteavlskonsulenten har medtaget og gennemgået på det årlige møde omkring udarbejdelse af mark og gødningsplan.

Arket er lavet som et business tjek Mark hvor den enkelte bedrift sammenlignes med tilsvarende bedrifter inden for den samme regnskabskreds. Sammenligningen sker på baggrund af gennemsnittet og den bedste tredjedel og tager udgangspunkt i Benchmarking udarbejdet i regnskabssystemet Ø90. I arket samles alle relevante informationer, der forefindes på landboforeningen omkring produktion og økonomien i planteavlen på den enkelte bedrift. Desuden medtages der økonomiske data som gæld pr ha, solvens, maskinværdi pr ha, bygningsværdi pr ha. (maskinhus, silo etc.)

I demonstrationen er der i særlig grad fokuseret på de aha oplevelser som fakta-arket giver rådgiver og landmand, når der er et samlet overblik over produktionen og økonomien i planteavlen. Desuden har der været fokus på om det sikrer en bedre planlægning af næste vækstsæson, og eventuelt giver anledning til mulighed for at arbejde med en anderledes strategi, nye fokuspunkter, ændrede handleplaner etc.

Efter mødet har landmanden besvaret et spørgeskema vedr. hans oplevelser ved brug af fakta-arket mens de medvirkende planteavlskonsulenter er interviewet vedrørende deres oplevelse ved brug af fakta-arket.

Af besvarelserne fremgår det at 100 % af landmændene fandt at det var relevant viden der blev fremlagt fra arket, ligesom 76 % fandt at brugen af arket gav nogle aha oplevelser.

Landmændene var især glade for benchmarkingen mod den bedste tredjedel og gennemsnittet hvor 84 % brugte disse oplysninger. 72 % fandt at grundlagte for næste års planlægning i marken blev bedre, selv om kun 16 % decideret ændrede i markplanen i forhold til det forventede, mens 44 % udarbejdede handlingsplaner til forbedringer af produktionen i marken.

8 % mener at produktet skal udvides til at omhandle flere emner eller komme mere i dybden. 44 % finder at arket i sin nuværende form er passende, mens 48 % svarer ved ikke. Det fremgår, at der især er øget fokus på maskinøkonomien, samt at der ønskes en opsplitning af produktionen i enkelt afgrøder. Dermed sætter arket sætter fokus på nogle punkter som landmanden og rådgiver efterfølgende kan vælge at arbejde dybere med.

88 % af landmændene fandt at mødet med planteavlskonsulenten blev et bedre møde på baggrund af de oplysninger der fremgik af mødet.

Af planteavlskonsulenternes besvarelser fremgår det ligeledes, at brug af fakta-arket har styrket deres rådgivning, samt at det var nemmere at få afdækket landmandens behov for rådgivning. Det fremhæves blandt andet, at fakta-arket satte fokus på landmandens stærke og svage sider, ligesom brug af farvekoder i benchmarkingen var et godt pædagogisk tiltag, der tydeliggjorde hvor der skulle sætte fokus.

Alle konsulenter fremhæver ligeledes at arket gav mulighed for at diskutere fokuspunkter og handlingsplaner selv om der kun blev lavet handlingsplaner i ca. 44 % af tilfældene. Det fremhæves blandt andet at diskussionen blev tydeligere, da de kunne baseres på valide tal og ikke kun på fornemmelser og gæt.

I forbindelse med udarbejdelse af arket ønskede planteavlskonsulenterne at komme lidt tættere på den samlede økonomiske situation på den enkelte bedrift, da de herved ville kunne bedømme hvor meget risiko der ud fra en økonomisk betragtning kunne tages på den enkelte bedrift. I fakta-arket blev det udtrykt ved solvensgrad samt bunden kapital pr ha, hvor bunden kapital pr ha blev sammenlignet med den bedste tredjedel samt gennemsnittet. Analysen viser dog at et flertal af planteavlskonsulenterne forsat ikke føler sig klædt godt nok på på dette område, og at de derfor ikke har kunnet tilpasse deres rådgivning hertil. En enkelt bemærker at tallene fremhæver hvor sårbare nogle landmænd er, og hvor relativt lidt et godt resultat i marken batter.

I arket fremkommer der en graf, der beskriver og sammenligner maskinomkostningerne pr ha. Af flere planteavlskonsulenter ønskes det at dette område får mere fokus og eventuelt blev specificeret yderligere.

Planteavlskonsulenterne oplevelse af hvordan landmanden tog i mod arket er positive, det fremhæves dog at der blev brugt tid på at "lede" efter fejl i tallene samt at nogen udtrykte skepsis over for konklusionerne. Denne skepsis genfindes dog ikke i landmændenes besvarelse, hvor alle fandt at indholdet i arket var relevant i forhold til den allerede kendte viden om bedriften.

Ligeledes fremhæver planteavlskonsulenterne at man gerne vil have flere vækstår repræsenteret i oversigten for ikke at blive fanget af nogle år med lokale vejrekstremer eller hvor køb/salg timingen har været uhensigtsmæssig. Ligesom det vurderes nødvendig for at lave en ordentlig potentiale vurdering, at der er et længere tidsperspektiv.

Samlet set kan det konkluderes at mødet omkring det kommende år i marken blev forbedret samt at det har været nemmere at få fastslået behovet for rådgivning. Fra begge parter var der en positiv holdning til brug af arket, der fremkom med relevante oplysninger omkring den enkelte bedrift og gjorde arbejdet med det kommende år mere fokuseret.

Analysen viser dog også at der er punkter der kan forbedres. Blandt andet fremhæver planteavlskonsulenterne at det er svært at vurdere bedriftens samlede potentiale ud fra 1 års tal. Dette er en væsentlig anke, da det fra en rådgivervinkel er væsentligt at vide, hvor meget man kan tillade sig at forvente sig af og dermed eventuelt skubbe til den enkelte landmand.

Analysen viser at der ikke sker ændringer i planlægningen af næste års vækstsæson i særlig mange tilfælde. Dette kan dog være udtryk for at landmanden kender deres jord og de muligheder der er på den enkelte ejendom. Det burde dog i højere grad bevirke, at der bliver lavet handlingsplaner således at det optimale potentiale jages, hvilket nok i høj grad påhviler planteavlskonsulenterne.